

Nr 268.

Av herr **von Friesen**, *angående anslag till kontorsbiträden vid de allmänna läroverken.*

Var och en, som haft med rektorsexpeditionerna vid våra allmänna läroverk att göra, har ej kunnat undgå att förvånas över att verksamheten där kunnat bedrivas med nuvarande ringa anslag till arbetskraft. Att det över huvud taget varit möjligt, torde sammanhånga med att rektorerna och deras sekreterare — de senare någon av läroverkets lärare med sekreterartjänsten såsom bisyssla — tvingats att arbeta på övertid, periodvis varje kväll till långt inpå natten, för att nu icke tala om sön- och helgdagar, i en utsträckning, som torde vara okänt på de flesta andra områden av statsförvaltningen. I vissa fall torde t. o. m. rektorernas familjemedlemmar ha utnyttjats såsom biträden på rektorsexpeditionerna utan ersättning av staten.

De senare årens alltmera vidgade sociala uppgifter å rektorsexpeditionerna, statsstipendier och andra stipendier, fria spårvagnspoletter utdelade enligt vissa fastställda principer, fria skolfrukostar, fria böcker, lån av lexika m. m. ha nödgat rektorerna på åtskilliga håll att anlita klassföreståndare och lärare för rent expeditionella uppgifter i en utsträckning, som verkat till förfång för lärargärningen. Över huvud taget ha de alltmera vidlyftiga sekreterargörö-målen och kamerala uppgifterna under de senare åren förvanskats rektorsäm-betets natur vid läroverken från att i främsta rummet vara ett pedagogiskt ledande ämbete till att bli ett administrativt sådant; till på köpet alltför ofta sysslande med ting, som bättre kunde anförtros åt ett kontorsbiträde.

I städer med högre kommunala skolor och statsläroverk råder det egendomliga förhållandet att de kommunala skolorna ofta ha dubbelt eller mer än dubbelt så höga anslag för rektorsexpeditionerna än vad som tilldelats de i storleksordning motsvarande statliga läroverken, och detta utan att arbetsbördan vid de förra varit större utan snarare mindre än vid de senare. Anledningen är givetvis den, att de kommunala förtroendemännen fått en annan och intimare inblick i hur arbetet på en rektorsexpedition gestaltat sig än vad som varit möjligt för riksdagens ledamöter.

Emellertid ha även statsmakterna så småningom fått ögonen öppna för att här föreligger ett allvarligt problem. Sålunda har riksdagen fr. o. m. år 1944 i viss, churu otillräcklig utsträckning anvisat medel för anställande av halvtidstjänstgörande kontorsbiträden vid större läroverk. Vid folk- och småskoleseminarierna har genom beslut av 1946 och 1947 års riksdagar möjliggjorts anställande av biträde i en helt annan utsträckning än vad som varit möjligt vid läroverken.

För närvarande finnas vid vart och ett av 10 högre allmänna läroverk anställt ett biträde mot en avlöning av 2 000 kr. för tre månaders heltidstjänst och 7 månaders deltidstjänst, vid vart och ett av 15 högre allmänna läroverk ett biträde mot en avlöning av 1 500 kr. för 10 månaders deltidstjänst samt vid 11 större läroverk ett biträde mot en avlöning av 1 350 kr. för 9 månaders deltidstjänst.

På grund av den låga avlöningen och de pressande arbetsuppgifterna har det varit ytterst svårt att få biträdena att stanna på sina tjänster någon längre tid. Värdet med dessa biträden har därför ej blivit så stort, som man på förhand kunnat förvänta.

Till jämförelse härmed kan anföras, att vid de långt mindre läroanstalter, som folkskoleseminarierna utgöra, för närvarande finnas anställda: vid 11 seminarier biträden med heltidstjänstgöring samt vid 6 seminarier biträden med halvtidstjänstgöring.

Av inom ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga har nyligen avgivits utredning och förslag rörande organisationen på rektorsexpeditionerna vid de allmänna läroverken m. m. Av deras betänkande framgår i vilket nödläge ifrågavarande expeditioner befinna sig.

Om mot förmodan Kungl. Maj:t ej skulle till innevarande års riksdag komma med proposition i ärendet, torde det vara ofrånkomligt att något omedelbart göres för att lätta arbetet på läroverkens rektorsexpeditioner, utan att föregripa den slutliga lösningen av detta problem.

Undertecknad vill därför hemställa,

att riksdagen måtte besluta att fr. o. m. budgetåret 1948/1949 vid de allmänna läroverken anställas kontorsbiträden enligt följande regler: vid varje läroverk med mer än 650 lärjungar ett kontorsbiträde med heltidstjänstgöring, vid varje högre allmänt läroverk med ett lärjungeantal mellan 375 och 650 lärjungar och vid varje realskola med mer än 500 lärjungar ett kontorsbiträde med deltidstjänstgöring. Dessutom föreslås att till högre allmänna läroverk med mer än 900 lärjungar eller med mindre än 375 lärjungar och till övriga realskolor av större storleksordning anslås medel till rektors förfogande för kontorsgöromål.

Stockholm den 24 januari 1948.

Bertil von Friesen.